PREMIEVORDERING DOOR BEDRIJFSVERENIGINGEN EN DE BURGERLIJKE RECHTER

DOOR MR. M. V. VAN DER WOUDE

In hoeverre kan de burgerlijke rechter bevoegd worden geacht, van een premievordering door een bedrijfsvereniging in het kader der sociale verzekeringswetgeving kennis te nemen? Deze vraag werd door ons reeds eerder onder het oog genomen in 1953 [1]) en wij concludeerden destijds, dat aan de burgerlijke rechter is onttrokken een beslissing ten aanzien van de (juiste) vaststelling van de premie, doch dat hij zich op grond van artikel 2 R.O. bevoegd kan verklaren ten aanzien van alle overige geschillen, betrekking hebbende op de invordering der verschuldigde premie.

Tot haar juiste proporties teruggebracht, kwam deze conclusie — voorzover de burgerlijke rechter in het geding is — hierop neer, dat de bedrijfsverenigingen behalve tot invordering bij dwangbevel ook tot invordering bij dagvaarding bevoegd zijn, waarbij de werkgever zich ook op alle excepties kan beroepen, die hem ingevolge het burgerlijk recht toekomen, doch geschilpunten, ten grondslag liggende aan de vaststelling der premie, buiten de beoordeling van de rechter vallen.

Bij arrest van 21 oktober 1955, N.J. 1955, no. 723, besliste de H.R. in gelijke zin.

Een op dit terrein belangwekkender vraag werd echter terloops opgeworpen in de procesgang, voorafgaande aan het arrest van de Hoge Raad van 22 juni 1956, N.J. 1957, no. 75.

Voor de President in kort geding was een verzet aanhangig gemaakt tegen een dwangbevel, als bedoeld in art. 15 der Coördinatiewet, waarbij de schorsing der tenuitvoerlegging van het dwangbevel werd gevorderd o.a. op grond, dat de in het dwangbevel vermelde premiën op onjuiste bedragen waren vastgesteld.

In het op dit kort geding ingestelde hoger beroep overwoog het Hof [2]), „dat indien voorlopig zou moeten worden geoordeeld, dat deze bezwaren geheel of ten dele gegrond waren, er voor de President aanleiding zou hebben kunnen bestaan, het verzoek tot opschorting ten volle of ten dele toe te wijzen en het dan ook wel degelijk op 's Presidenten weg lag, vaker bedoelde bezwaren — uiteraard slechts voorzover in kort geding mogelijk — te onderzoeken."

Het Hof nam dus aan, dat de President in kort geding inderdaad de bevoegdheid heeft Zich een voorlopig oordeel te vormen ten aanzien van de juistheid der vaststelling der gevorderde premiën en trad hiermee in het voetspoor van de weinige litteratuur ter zake [3]), terwijl jurisprudentie ten deze niet voorhanden was.

1) Zie: „Premievordering door bedrijfsverenigingen", Nederlands Juristenblad 1953, blz. 683.
2) Hof Amsterdam 23 november 1955, N.J. 1956, no. 497.
3) H. J. Koster en W. van der Velden, Werkloosheidswet, pag. 136, Uitg. Vermande Zonen 1950; Klop. De Invordering, pag. 763, Vakstudie XI, Uitg. N.V. Kluwer.

In het zo juist genoemde arrest van de Hoge Raad is deze vraag niet aan de orde gekomen [4]), maar wel is zij aangeroerd door de Advocaat-Generaal Langemeyer.

Deze was van mening, dat de uitvoerbaarheid bij voorraad van het dwangbevel (art. 15 Coördinatiewet) en het ingesteld zijn van een bijzondere rechtsgang voor beroep tegen de vaststelling van de verschillende premies tezamen medebrengen, dat de President aan de vraag naar de juistheid van de grondslag van het dwangbevel geen invloed op zijn beslissing had mogen toekennen.

Wij kunnen deze bezwaren van de Advocaat-Generaal niet delen. Inderdaad geeft artikel 15 der Coördinatiewet aan de bedrijfsverenigingen de bevoegdheid „bij dwangbevel, medebrengende het recht om de goederen van de schuldenaar zonder vonnis aan te tasten, de premie in te vorderen", doch dit brengt slechts mede, dat het dwangbevel de plaats inneemt van een vonnis, tegen de executie waarvan men toch altijd in kort geding een beslissing kan vragen.

Bovendien bepaalt hetzelfde artikel 15 nog, dat de betekening en tenuitvoerlegging geschieden op de bij het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering aangegeven wijze, waardoor dus ook van toepassing is art. 438 Rv., hetwelk bepaalt, dat het verzet van de geëxecuteerde de aanvang of voortzetting der executie niet stuit, behoudens de bevoegdheid van de geëxecuteerde om daarop door de president der arrondissements-rechtbank bij kort geding te doen beslissen.

De wet zelve brengt dus de bevoegdheid van de President binnen, zodat het eerste argument van de Advocaat-Generaal moeilijk is vol te houden.

Doch het tweede argument, n.l. dat voor beroep tegen de vaststelling van de premies een bijzondere rechtsgang is ingesteld, zou er mogelijk toe kunnen leiden, dat de bevoegdheid van de President zich slechts uitstrekt tot die geschillen, ten aanzien waarvan hij al reeds blijkens het in het begin van dit artikel gestelde bevoegd is.

Doch naar onze mening strekt de bevoegdheid van de President zich toch verder uit en is Hij ook bevoegd om de schorsing der executie te bevelen op grond, dat naar Zijn aanvankelijk oordeel de premie onjuist is vastgesteld.

In dit verband mag allereerst verwezen worden naar een overweging van de President te Amsterdam in een ongepubliceerd vonnis van 24 april 1956.

Beroep was ingesteld tegen een beslissing tot vaststelling van premie, voerende de klager aan, dat de vaststellingstermijn zou zijn verlopen.

Hangende het beroep werd een dwangbevel uitgebracht, waarvan in kort geding de schorsing werd gevorderd.

Ten aanzien van Zijn bevoegdheid overwoog de President, „dat de President bevoegd is van de onderhavige vordering kennis te nemen, omdat de vraag, welke thans beantwoord moet worden, is deze, of eiser al dan niet verplicht is het door gedaagde gepretendeerde bedrag te betalen; dat mitsdien een burgerlijk recht in het geding is, waarvan de beslissing volgens art. 2 R.O. bij uitsluiting is opgedragen aan de rechterlijke macht."

4) Voor de juiste toedracht leze men eventueel zelf het arrest.

Wij kunnen ons met deze overweging geheel verenigen. Op grond van art. 2 R.O. is de rechterlijke macht bevoegd, kennis te nemen van alle geschillen over schuldvorderingen of burgerlijke rechten, tenzij een bijzondere rechtsgang is ingesteld [5]). Nu is inderdaad ten aanzien van de vaststelling der premie een bijzondere rechtsgang ingesteld, maar ingevolge art. 2 R.O. blijft daardoor de bevoegdheid van de President in kort geding onverlet, aangezien hij geen definitieve beslissing geeft, maar een aanvankelijk oordeel over de vraag, hoe de administratieve rechter in de hoofdzaak zal beslissen.

Hoewel dus aan de gewone rechter in het algemeen ten deze geen rechtsmacht toekomt, is de bevoegdheid van de President gehandhaafd, aangezien ten deze geen afwijking heeft plaats gehad van art. 2 R.O. en de rechtsmacht van de President voorts geenszins in strijd komt met de rechtsmacht van de administratieve rechter. Tenslotte vindt men deze bevoegdheid, die dus in het geheel geen aparte wettelijke bepaling vereist, nog eens vastgelegd in art. 15 lid 3 Coördinatiewet jo. art. 438 W.v.B.Bv.

Wij kunnen dus geenszins delen de argumenten van de Advocaat-Generaal.

Ook het door Hem aangevoerde arrest van de Hoge Raad van 25 februari 1955, N.J. 1955, no. 262, wijst volledig in de door ons geduide richting.

In het kort handelde het hier om een kennisgeving van het Nederlandse Beheersinstituut aan de Amsterdamsche Bank en aan eiser in cassatie, dat het namens de Staat op de effecten en gelden, welke de Bank van eiser onder zich had gekregen, ingevolge art. 4 der wet van 20 juli 1951 aanspraak maakte op grond dat deze gelden en goederen vóór de inwerkingtreding van deze bepaling van rechtswege op de Staat waren overgegaan, omdat eiser als vijandelijk onderdaan moest worden aangemerkt. Eiser had een vordering in kort geding tegen het N.B.I. aanhangig gemaakt, om de afgifte van die vermogensbestanddelen door de Bank aan eiser te gehengen en te gedogen en hem in zijn beschikking daarover niet te belemmeren. In dit kort geding was hij niet-ontvankelijk verklaard.

De Hoge Raad overweegt, dat de voormelde kennisgeving valt onder de „handelingen en beslissingen" van het Beheersinstituut waartegen ingevolge art. 43 van het Besluit Vijandelijk vermogen beroep open stond bij de Afdeling Rechtspraak van de Raad voor het Rechtsherstel. Deze Afdeling was een bijzonder, met rechtspraak belast college als bedoeld in art. 1 der Wet R.O. Voorts was volgens art. 150 a van het Besluit herstel rechtsverkeer in verband met voormeld art. 43 de Voorzitter van die Afdeling, de Voorzitter van een der in art. 116 van laatstgenoemd besluit bedoelde kamers, of degene die een van hen vervangt, bevoegd uit hoofde van onverwijlde spoed met betrekking tot de voormelde kennisgeving een voorziening bij voorraad te treffen.

Uit een en ander volgt — aldus de Hoge Raad —, dat eiser tegen die kennisgeving niet bij de gewone rechter kon opkomen, ook niet bij de President der Rechtbank in kort geding.

[6]) Zie Art. 1 R.O.

De Hoge Raad laat hier duidelijk blijken, dat de President in kort geding hier niet bevoegd was, omdat hier op basis van art. 1 R.O. gederogeerd was aan de rechtsmacht van de President, daar toch de Voorzitter van de Afdeling Rechtspraak ingevolge de wet de bevoegdheid verkregen had, die in het algemeen de President van de Rechtbank bezit.

Waar nu van een soortgelijke verhouding op het gebied van de administratieve rechtspraak ten aanzien van schuldvorderingen ingevolge de sociale verzekeringswetten geen sprake is, is dit arrest dus veeleer een versterking voor onze opvatting, dat de voorlopige voorzieningen van de President in kort geding alle geschillen kunnen betreffen, die zich bij de executie van een dwangbevel, als bedoeld in art. 15 Coördinatiewet, kunnen voordoen.

CIVIELRECHTELIJKE JURISPRUDENTIE VAN DE HOGE RAAD OVER DE ARBEIDSOVEREENKOMST

DOOR MR. M. B. VOS

II

Artt. 1637 x, 1401 B.W. Een gewezen inspecteur — Boogaard — van de levensverzekeringsmaatschappij N.V. Vesta — die op 1 januari 1954 op eigen verzoek haar dienst had verlaten — ging bij zijn voormalige werkgeefster lopende posten „uitspannen", dwz. trachtte verzekerden van Vesta over te halen hun lopende verzekering op te zeggen en probeerde met hen een nieuwe verzekering voor een andere maatschappij af te sluiten. Vesta maakte een kort geding bij de President Rb. Haarlem tegen B. aanhangig, stelde dat deze in dienst was geweest op de bij vrijwel alle verzekeringsmaatschappijen geldende voorwaarde dat hij geen handelingen zou doen als voormeld en dat zelfs wanneer deze voorwaarde niet uitdrukkelijk was overeengekomen, B. toch niet gerechtigd zou zijn zo te handelen, zodat Vesta vorderde een verbod aan B. hiermede door te gaan met dwangsom. De President wees de vordering toe, het Hof te Amsterdam overwoog dat verworpen moest worden de primaire stelling van Vesta dat de genoemde gedragingen van B. hem verboden zouden zijn op grond van de voorwaarden van zijn dienstverband omdat een dergelijke voorwaarde overeenkomstig art. 1637*x* alleen geldig zou zijn indien zij bij schriftelijke overeenkomst of bij reglement ware bedongen, waarvan echter niet was gebleken, de vordering werd echter toegewezen op de subsidiaire stelling dat B.'s gedragingen indruisten tegen de zorgvuldigheid, in het maatschappelijk verkeer in acht te nemen, derhalve met als grondslag het bepaalde in art. 1401. Cassatieberoep hiertegen werd door H.R. 9 dec. 1955, 1956 nr. 157, verworpen. Als middel was aangevoerd dat het Hof zou hebben voorbijgezien dat een handeling niet in de zin van art. 1401 onrechtmatig kan zijn indien zij niet onafhankelijk van een tussen